

Özbekistan

Editör: Prof. Dr. Onur Ender ASLAN

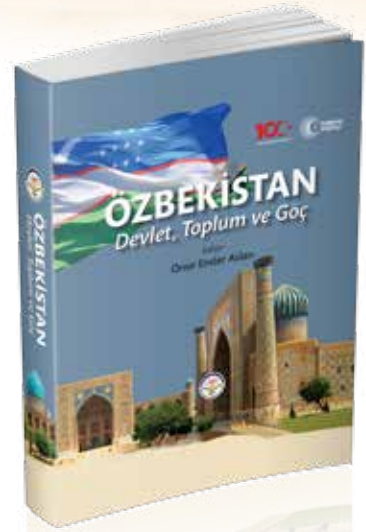
Özbekistan, Türklerin Orhun'dan sonraki ikinci kültür merkezidir. Aynı zamanda Türk aydınlanmasının merkezidir. Türklerin tarihte üç kültürel merkezi olmuştur. Birincisi, Orhun'dur. Türkler, Orhun bölgesini esas alarak Büyük Türkistan coğrafyasını adım adım inşa etmişlerdir, bu inşa iktisadi ve toplumsal ve aynı zamanda siyasal olanın yan yana olduğu bir süreçte ilerlemiştir. M.Ö. 220'de Orhun'da Büyük Hunlarla başlayan, ancak İskit Türk devletini de başlangıç alacak biçiminde devlet formunda yükselen süreç, ardı ardına süreklilik ilişkisiyle ilerlemiş ve Orhun bütün Kuzey Asya Türk devletlerinin ikametgahı olmuştur.

Türklerin kültürel merkezi, Akhunlar ve sonrasında Göktürklerin Maveraünnehir hakimiyeti ile 6. yüzyıldan itibaren şimdi Orta Türkistan olan Maveraünnehir bölgesine kaymıştır. Bu tarihten itibaren bu bölge kesintisiz Türklerin

hakimiyetine girmiştir. Kesinti olarak görülen ve analiz edilen dönemler esas olarak bölgenin yükselişini doğurmuştur. Türkler bu bölgeyi nirengi noktası olarak alarak kuzey-batı-doğu ve güneye doğru devletler kurarak ilerlemiştir. Bu ilerlemenin esas çizgisi Doğu Ticaret Yolu ve kolları olmuştur. Türkler ikinci iktisadi, kültürel ve siyasal merkezi olarak, Maveraünnehir coğrafyasında 12. yüzyıldan itibaren Türk Aydınlanmasını yaşamıştır.

Türkler, 10. yüzyıldan itibaren Maveraünnehir coğrafyasını temel alarak Doğu Ticaret Yolunun en uç noktası olarak Anadolu'yu üçüncü iktisadi, kültürel ve siyasi ağırlık noktası yapmıştır. Türklerin üç kültürel ve toplumsal merkezi esas olarak birbirinden beslenir ve birbirine sıkı kadim bağlarla bağlıdır.

Bu Kitap, Türklerin tarihsel olarak Orhun'dan sonraki ikinci kültürel merkezi ve aynı zamanda Türk aydınlan-

masının mekânı Özbekistan'ı devlet ve toplum alt başlıklarıyla inceleme amacını taşımaktadır. Kuramsal ve literatürel bir zemine sahip eser, Türkiye ile Özbekistan'da yürütülen saha araştırmalarına dayanmaktadır.

Aslan, O. E. (Ed.) (2024) **Özbekistan**, Ankara: TİAV Yayınları. (ISBN: 978-625-7197-65-6)

Zabıta Teşkilatı Tarihi

Editör: Doç. Dr. Mustafa ALTUNOK & Doç. Dr. Selim ÇAPAR

Sosyal ve kamusal yapılar yüzyıllar içinde daha karmaşık ve derin hale gelmiştir. Bu bağlamda oluşturulan kurum ve kuruluşların anlamları ve işlevleri de buna paralel olarak derinleşmiştir. Nitekim en temel ihtiyaçların başında gelen güvenlik de toplum ve onun oluşturduğu yapılarca üzerine en çok fikir yürütülen konuların başında gelmiştir. Her toplum güvenlik ihtiyacını çözmek için kendi dinamiklerine göre yöntemler geliştirmiştir. Kurdukları kendilerine özgü organizasyonlarla oluşan ve oluşması muhtemel sorunlara önlem

almayı hedeflemişlerdir. Bu toplu yaşamın ve elbette kentsel yaşamın bir gereğidir. Zabıtalık kurumu da bunlardan biridir.

Türk Zabıta Teşkilatı da modern ismi ile ortaya çıkmasından çokça önce devlet mekanizmasında yer almış ve ekonomik ve sosyal hayatın önemli bir parçası haline gelmiştir. Zabıta Teşkilatı Tarihi adlı bu kitapta bu mekanizmanın gelişimi anlatılmıştır.

Altunok, M. ve S. Çapar (2024) **Zabıta Teşkilatı Tarihi**, Ankara: TİAV. (ISBN: 978-625-7197-68-7)

